

Το Δικαίωμα στη Διαμαρτυρία

Ένα βασικό στοιχείο της δημοκρατίας είναι ότι είναι ενεργή: δεν συνιστά μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν, αλλά και τη δυνατότητα μιας διαρκούς συμμετοχής στη λήψη πολιτικών αποφάσεων. Μια λειτουργική δημοκρατία επιτρέπει στους πολίτες την ελευθερία της σκέψης, της έκφρασης, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Αν οι πολίτες διαφωνούν με τις ενέργειες της κυβέρνησης, ή άλλες μορφές διακυβέρνησης, είναι δημοκρατικό τους δικαίωμα να διαδηλώνουν με ειρηνικούς τρόπους.

Το δικαίωμά μας στη διαμαρτυρία κατοχυρώνεται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΟΔΑΔ) και επίσης από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ), που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και επικυρώθηκε σε 47 χώρες. Τα άρθρα 9-11 της Σύμβασης δηλώνουν ότι κάθε άτομο στην Ευρώπη έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Τα εν λόγω δικαιώματα εγκρίνουν τη συμμετοχή στην ειρηνική διαδήλωση. Το δικαίωμα στη διαμαρτυρία δεσμεύει τα κράτη να διασφαλίζουν την πραγματοποίηση ειρηνικών διαμαρτυριών, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης ότι οι διαδηλωτές προστατεύονται από τη βία από θεατές, το ευρύ κοινό ή τους αντιδιαδηλωτές.

Ωστόσο, οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο συχνά εκμεταλλεύονται αυτό το δικαίωμα, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο τους πολίτες που θέλουν να εκφράσουν το αίσθημα της απογοήτευσης και αδικίας ή αναιρώντας το δικαίωμα στους πολίτες να διαδηλώνουν μέσω της απειλής άσκησης βίας είτε εναντίον των ιδίων είτε εναντίον των αγαπημένων τους. Πολύ συχνά το δικαίωμα στη διαμαρτυρία ελέγχεται ασφυκτικά από το κράτος μέσω της υπέρμετρης αστυνομικής βίας και τις άδικες φυλακίσεις. Αυτές οι πρακτικές εκθέτουν πολλούς διαδηλωτές σε επικίνδυνες και ευάλωτες καταστάσεις, ακόμη και στον κίνδυνο να χάσουν τη ζωή τους στα χέρια του κράτους.

Το 2020 υπήρξε έτος σταθμός για την ελευθερία του συνέρχεσθαι. Ενώ είδαμε το κίνημα για την κλιματική αλλαγή να μεταφέρεται στον εικονικό κόσμο μέσω διαδικτυακών απεργιών, άλλα κινήματα βγήκαν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν κατά της βιαιότητας που αντιμετωπίζουν οι διάφορες κοινότητες. Οι διαδηλώσεις του Black Lives Matter ξέσπασαν μετά τον φόνο του Τζορτζ Φλόιντ. Στη Λευκορωσία, από τον Αύγουστο του 2020 οι πολίτες διαμαρτύρονταν εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος που κυβερνά τη χώρα και τη νοθευμένη εκλογική διαδικασία στη χώρα. Οι διαδηλωτές απαιτούν την τήρηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων τους δικαιωμάτων που κατοχυρώνεται από τον ΟΔΑΔ, ωστόσο έχουν αντιμετωπίσει κρατική βία και δολοφονία. Αυτό είναι απαράδεκτο.

Τον Φεβρουάριο του 2020, διαδηλωτές στα ελληνικά νησιά της Λέσβου και της Χίου αντιμετωπίστηκαν με δακρυγόνα και πυρά καθώς προσπάθησαν να εμποδίσουν την αστυνομία να εκδιώξει βίαια μετανάστες από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Τον Ιούλιο, ο λαός της Σερβίας βγήκε επίσης στους δρόμους για να ζητήσει αδιάβλητες εκλογές και το πλήθος των διαδηλωτών διασκορπίστηκε με τη χρήση υπέρμετρης βίας και δακρυγόνων, ενώ πολλοί, κυρίως νέοι, φυλακίστηκαν παράνομα και καταδικάστηκαν χωρίς το δικαίωμα υπεράσπισης. Στη Βουλγαρία εδώ και μήνες πραγματοποιούνται αδιάλειπτα

αντικυβερνητικές διαδηλώσεις ενάντια στη συστημική και ενδημική διαφθορά, οι οποίες καταστέλλονται με τη χρήση ακραίας και υπερβολικής αστυνομικής βίας ακόμη και εναντίον δημοσιογράφων. Στη Γαλλία, οι διαδηλώσεις αντιμετωπίζονται συχνά με αστυνομική βία - πρόσφατα παραδείγματα αποτελούν η βίαιη καταστολή σχετικά με τις απαιτήσεις των πυροσβεστών για καλύτερες συνθήκες εργασίας και τις απαιτήσεις για χρήση ηπιότερων κατασταλτικών μέσων-όπλων, και όχι χειροβομβίδων sting-ball, λαστιχένιων σφαιρών και δακρυγόνων όπως χρησιμοποιήθηκαν εναντίον του Γαλλικού κινήματος «Κίτρινα Γιλέκα». Οι διαδηλωτές στην Πολωνία αντιμετωπίζουν επίσης αυξανόμενο κίνδυνο: εκείνοι που διαδηλώνουν για την ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα αναπαραγωγής, τα δικαιώματα ΛΟΑΤΙ ή κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας αντιμετωπίζονται με ακραία αστυνομική βία ενώ παρατηρείται σοβαρή έλλειψη λογοδοσίας για τις αστυνομικές ενέργειες. Έχουμε δει τη χρήση υπέρμετρης βίας προς ειρηνικούς διαδηλωτές σε πλήθος χωρών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης για παράδειγμα της χρήσης σπρέι πιπεριού προς μη βίαιους, ειρηνικούς διαδηλωτές στην Επανάσταση κατά της Εξαφάνισης στην Φιλανδία.

Σε άλλα μέρη του κόσμου όπως το Χονγκ Κονγκ, οι διαδηλωτές έχουν αντιμετωπίσει ακραία αστυνομική βία ενώ στην Λατινική Αμερική οι υπέρμαχοι του περιβάλλοντος, συχνά ιθαγενείς, αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο βίας και δολοφονίας χωρίς προστασία. Στη Νιγηρία, η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά διαδηλωτών που κατέβηκαν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν εναντίον της αστυνομικής μονάδας SARS, γνωστή για τις εξωδικαστικές δολοφονίες και χρήση βασανιστηρίων.

Ως Πράσινοι, στεκόμαστε αλληλέγγυοι προς τις περιθωριοποιημένες ομάδες των οποίων η ελευθερία έκφρασης καταπνίγεται από καταπιεστικές κυβερνήσεις. Αναγνωρίζουμε τη βία κατά των γυναικών, των τρανς και genderqueer ατόμων, των αυτόχθονων πληθυσμών, των μαύρων και των φυλετικών κοινοτήτων, των μεταναστών, των ατόμων από χαμηλά κοινωνικοοικονομικά στρώματα και των ΛΟΑΤΙ ατόμων, και δεσμευόμαστε να ενισχύσουμε τους ακτιβιστές στους αγώνες τους. Καταδικάζουμε τη δυσανάλογη κρατική βία και τον θεσμικό ρατσισμό κατά αυτών των περιθωριοποιημένων ομάδων. Έστω και αν ακόμη βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την πανδημία COVID-19, δεν μπορούμε να δεχτούμε τη χρήση βίας ως δικαιολογία για παραβίαση του δικαιώματος διαμαρτυρίας, ειδικά όταν τέτοιες διαμαρτυρίες προκαλούνται από εξωφρενικές κυβερνητικές ενέργειες που απειλούν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και δεν έχουν σχέση με την προστασία της δημόσιας υγείας. Εξετάζουμε τους διαφορετικούς τρόπους οργάνωσης σε όλη την Ευρώπη και δεσμευόμαστε να υποστηρίξουμε κάθε μέθοδο διαμαρτυρίας και πολιτικής ανυπακοής που είναι ειρηνική.

Η έκφραση αλληλεγγύης προς τους πολίτες και τα κινήματα δεν επαρκεί. Οι Ευρωπαίοι Πράσινοι δεσμεύονται για δράση. Ως Ευρωπαίοι Πράσινοι, ζητούμε:

- Οι κυβερνήσεις να σέβονται την ΟΔΑΔ και την ΕΣΔΑ στους νόμους τους και να επιτρέπουν ειρηνικές διαδηλώσεις με αστυνομική προστασία έναντι όλων των βίαιων επιθέσεων.
- Την καταδίκη όλων των αστυνομικών βιαιοπραγιών και της κρατικής βίας κατά ειρηνικών διαδηλωτών όποτε και όπου συμβαίνουν καθώς και δίκαιες δίκες εναντίον των εκάστοτε δραστών καθώς και αυξημένη αστυνομική λογοδοσία. Αυτό περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται σε πρακτικές όπως αυθαίρετες

προσωποκρατήσεις, χρήση δακρυγόνων, λαστιχένιων σφαιρών, όπλων, οχημάτων και χρήση εκφοβισμού.

- Την προώθηση μη βίαιων τακτικών και τεχνικών από την αστυνομία, όπως η αποκλιμάκωση, η διαμεσολάβηση και ο διάλογος με τους διαδηλωτές· την θέσπιση ανεξάρτητων εποπτικών οργάνων για την αστυνομία σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, για την παρακολούθηση των αστυνομικών δυνάμεων και την εξάλειψη της αστυνομικής βίας, καθώς επίσης και την θέσπιση μιας ανεξάρτητης ομάδας δράσης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συνεργασία με τα τοπικά εποπτικά όργανα για παρακολούθηση της αστυνομικής δράσης.
- Το τέλος της χρήσης στρατιωτικών τακτικών και εξοπλισμού, όπως δακρυγόνα ή λαστιχένιες σφαίρες από όργανα επιβολής του νόμου σε οποιαδήποτε ειρηνική διαμαρτυρία.
- Τη χρηματοδότηση για περισσότερη κοινωνική μέριμνα, για την άμεση αντιμετώπιση ζητημάτων που εκ προοιμίου οδηγούν σε διαμαρτυρίες.
- Την υπεράσπιση του δικαιώματος όλων των δημοσιογράφων να καλύπτουν τις διαδηλώσεις ελεύθερα, χωρίς να βιώνουν απειλές, εκφοβισμούς ή βία, καθώς και το δικαίωμα του κάθε πολίτη να συλλέγει τεκμήρια αστυνομικών ενεργειών κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων.
- Τη δέσμευση για συνεργασία με κινήματα που υπερασπίζονται τις αξίες που διακηρύσσονται στον Καταστατικό Χάρτη του Ευρωπαϊκού Πράσινου Κόμματος.
- Την ενθάρρυνση των πρασίνων ευρωβουλευτών να ενεργούν ως πολιτικοί παρατηρητές κατά τη διάρκεια διαμαρτυριών και πράξεων πολιτικής ανυπακοής, χρησιμοποιώντας την κοινοβουλευτική τους ασυλία.